

Česká zemědělská univerzita v Praze
Institut vzdělávání a poradenství
Katedra pedagogiky

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

**Podíl učitele praktického vyučování na zvyšování motivace
a zájmu o obor**

Bakalářská práce

Autor: Petr Samec

Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Marie Hanušová

2022

Zadávací list

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Podíl učitele praktického vyučování na zvyšování motivace a zájmu o obor vypracoval samostatně a citoval jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použil a které jsem rovněž uvedl na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědom, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědom, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V dne

.....

(podpis autora práce)

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu práce PhDr. Mgr. Marie Hanušové za její ochotu, podnětné připomínky a cenné zkušenosti, které mi poskytla při zpracování této práce.

Abstrakt

Bakalářská práce na téma „Podíl učitele praktického vyučování na zvyšování motivace a zájmu o obor“ má za cíl odpovědět na otázku jakým způsobem se učitel může podílet na motivaci žáků. V teoretické části je popsána analýza jednotlivých pojmů z informačních zdrojů. V praktické části se práce věnuje dotazníkovému šetření učitelů a žáků v Akademii řemesel Praha – Střední školy technické. Analýza a poté komparace dotazníků je impulsem k realizaci nových inovací a nápadů pro učitele praktického vyučování. Na základě zjištěných výsledků například vyplývá, že žáci potřebují podporu od učitelů, aby je motivovali a podporovali. Žáci si většinou vyberou obor sami, protože je něčím zajímá, a na učiteli je, aby jejich nadšení podpořil a dále je pobízel k dalšímu vzdělávání v daném oboru. Učitel by se měl neustále vzdělávat jak v oboru (sledování novinek a inovací), tak v pedagogické činnosti. Pro učitele je nutné zvyšovat profesionalitu v oboru nejen svou, ale i žáků. Motivace k profesnímu rozvoji a vzdělávání podporuje v žácích setrvání v oboru i jejich další vzdělávání.

Klíčová slova

učitel, praktické vyučování, zájem, motivace, obor

Abstract

The bachelor thesis on the topic "The contribution of the teacher of practical education to increasing motivation and interest in the field" aims to answer the question of how the teacher can participate in the motivation of pupils. The theoretical part describes the analysis of individual terms from information sources. In the practical part, the thesis is devoted to a questionnaire survey of teachers and pupils in the Academy of Crafts Prague – Secondary Technical School. The analysis and then the comparison of questionnaires is the impetus for the implementation of new innovations and ideas for teachers of practical teaching. For example, the results show that pupils need support from teachers to motivate and support them. Pupils usually choose the field themselves because they are interested in something, and it is up to the teacher to support their enthusiasm and further encourage them to further education in the field. The teacher should constantly educate himself both in the field (monitoring news and innovations) and in pedagogical activities. For teachers, it is necessary to increase professionalism in the field not only of their own, but also of the pupils. Motivation for professional development and education supports pupils' stay in the field and their further education.

Keywords

Teacher, practical teaching, interest, motivation, field of study.

OBSAH

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	9
1 Cíl a metodika.....	9
2 Pojem učitel	10
2.1 Vývoj profesní dráhy učitelů.....	10
2.1.1 Začínající učitel.....	11
2.1.2 Zkušený učitel.....	12
2.1.3 Konzervativní učitel.....	13
3 Motivace	15
3.1 Motivace učitele	17
3.1.1 Vnitřní motivace žáka	18
3.1.2 Vnější motivace žáka	19
4 Praktické vyučování.....	20
4.1 Odborný výcvik.....	20
4.2 Cvičení	20
4.3 Učební a odborná (umělecká)praxe.	20
5 Metody výuky	22
6 Zvyšování motivace a zájmu o obor	23
PRAKTICKÁ ČÁST	27
7 Vlastní šetření	27
7.1 Charakteristika místa šetření	27
7.2 Dotazníkové šetření.....	27
7.3 Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření	28
8 Vlastní doporučení.....	38
8.1 Metodika pro učitele	39
ZÁVĚR	40
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	41
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	43
SEZNAM PŘÍLOH.....	44

ÚVOD

Střední úplné vzdělání, dříve nazývané Učňovské vzdělání, je na pokraji zájmu žáků, kteří ukončili Základní vzdělání. Jedná se o klima společnosti posledních let, kdy je úplné střední vzdělání vhodné pro ty neúspěšné. Toto stigma způsobilo odliv žáků ze středního odborného vzdělávání a školy poskytující střední odborné vzdělání se zřekly většiny specializace, takže jsou zavaleny obory od oboru zedník, truhlář, malíř až po specializované obory jako například elektrikář silnoproud, automechanik, včetně čtyřletých oborů s maturitou. Není výjimkou, že mezi technické obory se zamíchá obor kuchař nebo obor číšník. Počty žáků na jednotlivých oborech jsou v desítkách u těch nejprestižnějších, příkladem je obor automechanik, a klesají až na jednotky, například obor zedník nebo malíř pokojů. Škola musí udržovat víceprofesní učitelský sbor a improvizovat v obsazení jednotlivých předmětů pro naplnění základního úvazku učitele. Není účelem této práce analyzovat společenský problém související s upozaděním úplného středního vzdělání. Obsahem předkládané práce je otázka, jak motivovat žáka ke vztahu ke studovanému oboru, jak vytvořit pro adolescenta se všemi problémy, které období puberty nese prostředí, nutný pocit seberealizace a hrdosti na získané znalosti a pracovní návyky v příslušném oboru. Jeden z klasiků zabývajícím se „učňovským školstvím“ je Průcha, který konstatuje, že existují kvalifikovaní učitelé a existují špatní učitelé (Průcha, 1997). Pokud chceme motivovat žáka v přístupu ke studiu zvoleného oboru, pak jej jednoznačně ho motivuje dobrý učitel. Přesněji řečeno, učitel s empatií k mladé generaci, s učitelem, který ovládá psychologii a může žáky působit. Vezmeme-li v potaz polemiku s akcí „odborníci do škol“, bez pedagogického vzdělání, kde jeden ze základních předmětů je psychologie dítěte, není jistota, že odborník ovládá, jak žáky vést a vychovávat. Motivace souvisí s výchovou, ne s pracovními návyky nebo znalostí odborných předmětů. Práce si klade za cíl ukázat jak pohled žáka, tak pohled učitele na základní otázky, které souvisí s motivací žáka. V rámci širokého pojmu významu slova motivace je tento pojem v rámci práce zúžen na pojem motivace žáka v oblasti odborného vzdělávání.

TEORETICKÁ VÝCHODISKA

1 Cíl a metodika

Práce analyzuje, zda učitel praktického vyučování může ovlivnit žáky v oblasti motivace a zvyšování zájmu o zvolený obor. Následně byla vytvořena metodika pro učitele praktického vyučování, která vyplývá z výsledků dotazníku a kombinace teoretických a praktických znalostí. Metodika by měla být přínosem pro začínající učitele.

Práce si klade za cíl odpovědět na otázku, jakým způsobem se může učitel praktického vyučování podílet na zvyšování zájmu žáků o obor. V teoretické části byly využity informace z odborné literatury, týkající se motivace žáků středních odborných škol obecně, motivace žáků při teoretické a praktické výchově ve škole a úlohy osobnosti učitele v rámci konkrétní realizace motivace žáků. V praktické části bylo provedeno dotazníkové šetření a na základě analýzy ze získaných dat byla zpracována metodická část pro učitele, v níž byly využity i autorovy dosavadní poznatky a zkušenosti z pozice učitele praktického vyučování v oboru elektrikář silnoproud.

2 Pojem učitel

Průcha (Průcha, 1997, str. 168) ve své knize se zabývá otázkami „Co to vlastně je „profese učitele? Co o ní víme? Má profese učitele shodné rysy s jinými, „uznávanými“ profesemi? „Základní otázku „Je učitelství profese?“ si kladou američtí odborníci A. C. Ornstein a D. U. Levine ve své knize *Základy edukace* (Foundations of Education). Poukazují na to, že až do 20. století měli učitelé relativně nižší odbornou přípravu pro své povolání (ve srovnání např. s inženýry, lékaři aj.) a současně i relativně nižší pravomoc rozhodovat o podmínkách výkonu svého povolání.

Jedním základních pilířů vzdělávacího procesu je učitel. „Termín učitel je užíván jako označení pro pracovníky, jejichž činnost je přímo spjata s realizací edukačních procesů ve školním prostředí (ať se jedná o mateřskou či o vysokou školu). Termín edukátor pokrývá obecně jak učitele v tomto smyslu, tak všechny jiné profesionály realizující nějaké edukační procesy mimo školní prostředí (instruktoři, mistři odborné výchovy, tutoři v podnikovém vzdělávání, školitelé v rekvalifikačních kurzech, pedagogové v nápravných zařízeních aj.)“ (Průcha, 1997, str. 169). Učitel vytváří edukační prostředí, klima třídy, koordinuje a organizuje činnosti žáků a hodnotí proces učení.

Pedagog nebo učitel (archaicky označován jako kantor) je člověk, který vychovává a vzdělává, nejčastěji ve škole. Kvalitní učitel by měl napomáhat ke zlepšování prostředí, ve kterém se děje výchovný a vzdělávací proces. Předává své znalosti, motivuje žáky k získávání znalostí z dalších zdrojů, ale také rozvíjí jejich morální hodnoty. Je nutné zdůraznit, že na sebevzdělávání by neměl učitel zapomenout, neboť stejně jako jde vpřed doba, mění se i pohled na svět a přibývají nové informace a znalosti. Postava učitele, ať už v jakékoli podobě, je a byla ve všech kulturách ztělesněním vzdělanosti a kultivovanosti.

Za učitele jsou označováni většinou ti, kteří napomáhali vývoji a vzdělávání. Role učitele v moderním školství ve většině zemí je samostatnou profesí, která má stejnou váhu jako jakékoli jiné zaměstnání. Zaměstnání učitel je většinou spojována se školou, ale můžeme říct, že i učitel, který vyučuje žáky mimo školu, je také učitel. Učitel by měl postupovat podle tematického plánu, který vychází ze Školního vzdělávacího plánu. Účastníci vzdělávání mohou být lidé všemožných věkových skupin i rozličných úrovní zvládnutí schopnosti se učit. Učitel by měl plánovat, organizovat, realizovat a vyhodnocovat výchovně-vzdělávací proces. Jeho profesní profil se skládá z odborných kompetencí (komunikačních, motivačních, prezentačních, diagnostických a organizačních) a osobnostních předpokladů (např. pedagogického taktu, morálního profilu, lásky k vychovávaným apod.).

2.1 Vývoj profesní dráhy učitelů

Alan (Alan, 1989) obecně definuje vývoj profesní dráhy učitelů jako proces vázaný na životní cyklus, jehož průběh lze rozčlenit do několika fází. V případě profesní dráhy učitelů bychom mohli rozlišovat tyto fáze, jež jsou podrobovány empirickým výzkumům:

- volba učitelské profese (motivace ke studiu učitelství);
- profesní start (vstup do povolání);

- profesní adaptace (první roky v povolání);
- profesní vzestup (kariéra);
- profesní stabilizace, resp. profesní migrace (změna učitelského povolání);
- profesní vyhasínání („vyhoření“), respektive profesní konzervatismus.

S tím je spojena i odborná terminologie, která se používá k označení učitelů nacházejících se v určité fázi profesního vývoje.

Jsou to termíny:

- student učitelství (student teacher);
- začínající učitel (beginning teacher);
- zkušený učitel, učitel expert (experienced teacher, expert teacher).

2.1.1 Začínající učitel

Průcha (Průcha, 1997, str. 205) považuje tuto etapu je za velice důležitou z praktického hlediska (zvláště s ohledem na to, jaký má být obsah přípravy k učitelskému povolání). V pedagogické teorii a výzkumu se této etapě učitele věnuje poměrně velká pozornost.

V části spisu Začínající učitel se pojmu začínající učitel autoři věnují a charakterizují jej touto citací: „O tom, že každý začátek bývá těžký, není sporu. V čem je však zvláště těžký začátek učitelské kariéry? Do vzdělávacího procesu totiž vstupuje nebývale velké množství proměnných – tedy názorů na to, jak to dělat správně, lépe či alespoň jinak. Od nově nastupujícího učitele, který přichází do praxe s vlastní představou, se proto často očekává, že empaticky povede žáky, splní všechny požadavky ředitele školy i svých kolegů, dokáže vstřícně komunikovat s rodiči žáků, k tomu se bude dále vzdělávat a v neposlední řadě povede spokojený osobní život bez zbytečného stresu“ (Kolektiv autorů, 2019, str. 6).

Začínající učitel, i když má příslušné vysokoškolské vzdělání a pedagogickou způsobilost, je determinován tím, že mu chybí pedagogická zkušenost, na v začátku jeho profesní dráhy. Časové rozmezí pro získání pedagogické rutiny nelze přesně vymezit, neboť závisí na typu školy, aprobaci, výši úvazku, individuálních zkušenostech učitele, a obvykle se stanovuje na období 5 let profesní praxe.

Knihy Pedagogický slovník (Průcha, 2003, str. 306) se problémům začínajícího učitele věnuje. Od prvních dnů vykonává učitel své povinnosti v plné šíři. V tento moment potřebuje systematickou radu a pomoc. Začínající učitel je pověřován i činnostmi, na něž nebyl při studiu připravován. Dále začínající učitel může být zatížen problémy s ubytováním, dojížděním apod.

Veenman (Weenman, 1987) z publikovaných zdrojů výzkumů identifikoval problémy začínajících učitelů a seřadil je podle frekvence výskytu a přisuzovaných stupňů závažnosti. V naprosté většině se jednalo o výzkumná data získaná metodou dotazníku, výjimečně rozhovoru, nebo kombinací obou metod. Na obrázku 1 jsou výsledky výzkumu, a to souhrnně pro učitele různých stupňů školy.

Obrázek 1 Nejčastější problémy profesního startu učitelů (Weenman, 1987)

Pořadí	Problém	F
1.	udržovat disciplínu ve třídě	85
2.	motivovat žáky	50
3.	přizpůsobovat se individuálním zvláštnostem žáků	46
4.	hodnotit výsledky žáků	38
5.	rozvíjet vztahy s rodiči	36
6.	nevyhovující pomůcky a materiály	32
7.	organizovat práci žáků ve třídě	30
8.	řešit problémy individuálních žáků	30
9.	příliš velká zátěž výuky	29
10.	vztahy s kolegy	27
Nejméně časté problémy profesního startu učitelů		
22.	nedostatek volného času	11
23.	nedostatečná pomoc a uvádění do praxe	10
24.	příliš početné třídy	9

F je frekvence výskytu „problému“ v celkovém počtu výzkumných analýz (N = 100, takže F udává zároveň výskyt v procentech z N).

2.1.2 Zkušený učitel

Zkušený učitel je pojem, který se nedá přesně vymezit. Vystávají zde s pojmem zkušený učitel následující otázky:

Kdy už je učitel zkušený?

Je zkušenost učitele závislá na čase?

V této části se budu věnovat odpověďmi na tuto otázku, „kdy se stává učitel expertem (zkušeným učitelem)“. Dle Průchy (Průcha, 1997, str. 216) je v návrhu od MŠMT ČR stanovena doba, kdy se začínající učitel (v terminologii dokumentu je označován jako učitel-čekatel) se může přihlásit k atestačnímu řízení a (po jeho úspěšném vykonání) vlastně nabytí se oficiálně stává expert ve své profesi. Podle jedné varianty to má být po 3 letech souvislé pedagogické praxe, dle jiných variant až po 5 letech pedagogické praxe. Na základě různých výzkumů je vlastně ve shodě s výše uvedenou periodizací profesní dráhou učitelů.

Průcha ve své knize *Moderní pedagogika* (Průcha, 1997, str. 217) popsal tyto složky profesní kompetence učitele na následující:

- kompetence odborně předmětové (vědecké základy daných předmětů se stávají stále více *conditio sine qua non*);
- kompetence psychodidaktické (vytvářet příznivé podmínky pro učení - motivovat k poznávání, aktivizovat myšlení, vytvářet příznivé sociální, emocionální a pracovní klima, řídit procesy žákova učení - individualizovat je z hlediska času, tempa, hloubky, míry pomoci, interpretovat učivo, základy jednotlivých oborů vzhledem k věkovým zvláštnostem žáků apod.);
- kompetence komunikativní („nejen ke vztahu k dětem, ale i k světu dospělých - rodičům, kolegům, nadřízeným a jiným sociálním partnerům školy“);
- kompetence organizační a řídicí (plánovat a projektovat svou činnost, navozovat a udržovat určitý řád a systém);
- kompetence diagnostická a intervenční (jak žák myslí, cítí, jedná a proč, jaké to má příčiny, kde má žák problémy, jak mu lze pomoci);
- kompetence poradenská a konzultativní („zejména ve vztahu k rodičům“);
- kompetence reflexe vlastní činnosti (já a moje činnost jako předmět analýzy, ze zjištěného umět vyvodit důsledky, např. modifikovat své chování, přístupy a metody).

Píšová uvádí ve své knize *Učitel-expert* (Píšová, 2010, str. 47), že v českém pedagogickém diskurzu je situace o to složitější, že ačkoli termíny učitel – expert a expertní výkon byly již částečně do pojmového aparátu zavedeny, přesto v praxi nebyly vymezeny.

Dále uvádí, že prototypický model na základě dosavadních empirických zjištění, zahrnuje tři jádrové rysy, které jsou úhlavní pro experty (učitele):

- 1) znalost;
- 2) procesuální účinnost;
- 3) vhled (insight).

Dle těchto podstatných předností je fakt, že je možno poměrně bezpečně odlišit učitele experty od (byť zkušených) od ne-expertů, ale přitom se zohledňuje variace expertnosti a diverzitu expertů. L. Bond s kolektivem využil prototypický model expertnosti ve studii v roce 2000, která ověřovala validitu profesních standardů využívaných v *The National Board of Professional Teaching Standards*, a to na základě komparace skupiny certifikovaných učitelů a skupiny zkušených učitelů bez tohoto certifikátu.

2.1.3 Konzervativní učitel

V *Základech učitelské profese* (PF, 2022, str. 27) je zmiňován konzervativní učitel jako učitel v předdůchodovém období, který má zájem o výdělek, pracovní podmínky a dobrý kolektiv.

Předpoklady pro pojem konzervativní učitel:

- 1) učitel je po 50. roce (25-30 let praxe) nejzkušenější, ale je konzervativní a rezignovaný, odmítá inovace a alternativy, chce své poslání učit dokončit hlavně v klidu;

- 2) syndromem vyhoření (burn-out effect) 15-20 % trpí učitelů. Zdroje těchto problémů mohou být, třeba rozpor v množství učiva a času k jeho realizaci, povinnosti učitelů mimo vyučování (administrativa), džungle před tabulí atd.

Průcha analyzuje otázku „Co je vlastně zdrojem neurotických potíží v učitelské profesi?“ v knize Moderní pedagogika (Průcha, 1997, str. 229). Z výsledků výzkumů je patrné, že stresové situace způsobuje učitelům nadměrná psychická zátěž. Tato zátěž má různé příčiny, zejména:

- protiklad mezi rozsahem učiva vymezeného normou (např. učebními osnovami) a množstvím času (počtu vyučovacích hodin), který je pro učivo k dispozici;
- povinnosti učitelů mimo vyučování (jednání s rodiči, vypracovávání výkazů pro školskou administrativu);
- stále agresivnější chování žáků vůči učitelům, které bylo uměleckými prostředky zobrazeno jakožto „džungle před tabulí“ aj.

3 Motivace

MUDr. Karel Nešpor, CSc. charakterizuje ve své práci (Nešpor, 2018) termín motivace. „Motivace (z lat. motus = pohyb, hnutí, nepokoj) znamená psychický stav vyvolávající aktivitu, chování či jednání a zaměřující je určitým směrem. Nemotivované, reaktivní nebo reflexivní návykové chování se od motivovaného liší tím, že postrádá rysy výběrovosti“. V knize Etapy života očima sociologie (Alan, 1989) se také autor zabývá vysvětlením termínu termín motivace. „Na rozdíl od behavioristické teorie podnět – reakce považuje teorie motivace zmíněný psychický stav za intervenující proměnnou mezi podněty z vnějšího i vnitřního prostředí organismu a výsledným jednáním. Na rozdíl od teorie instinktů, zdůrazňující vrozené a dědičné mechanismy zprostředkování mezi pudy a iniciativami, vychází teorie motivace z procesu celoživotního učení, v jehož průběhu jedinec zpracovává nejrůznější podněty a přetváří je v pohnutky, motivy vlastní činnosti. Motivace je ustavující složkou osobnosti.“

Charakteristika motivace podle článku z wikisofie (wikisofia, 2017) ,že je:

- jednou ze složek psychické regulace činnosti;
- proces, který je postulovaný, určující zaměření, trvání a intenzitu chování (jednání);
- chování, které popisuje hypotetický konstrukt popisující příčiny;
- vnitřní stav napětí je východiskem motivace a cílem je dovršující reakce.
- probíhající intrapsychický proces vyúsťující ve výsledný vnitřní stav - motiv = odvozuje se od dovršující reakce (motivem není jídlo, ale nasycení);
- označení všech podmínek, které determinují lidská aktivitu;
- proces vyvolávání a udržování aktivity a současně regulování způsobu aktivity;
- všechny pochody a stavy, které se označují jako potřeby, snažení, žádosti, tenze a cíle;
- hypotetické hybné síly v duševním životě, které vzbuzují zvlášť zaměřenou činnost jedince (snažení, tíhnutí člověka k činům) různé intenzity, obsahu a cíle.

Maslowov zpracoval na téma „Motivace člověka“ graf (obr. 2), ve kterém jsou znázorněny lidské potřeby jedince. Z grafu vyplývá, že člověk má nejdříve biologické a fyzické potřeby. Po vykonání základních potřeb nastupuje druhý stupeň, třetí a čtvrtý. Do pátého stupně se řada lidí ani nedostane, jelikož se spokojí se čtvrtým stupněm, u něhož zůstanou.

Obrázek 2 Maslowova teorie lidských potřeb (Nakonečný, 1996)

Nakonečný ve své knize *Motivace lidského chování* (Nakonečný, 1996) uvádí, že díky Maslowově pyramidě je možno definovat hierarchii primárních a sekundárních potřeb, motivujících k určitému jednání a chování. Je zde zapotřebí se zmínit, z jakých motivů člověk jedná a jaký je výsledek onoho jednání. Při porušení psychické rovnováhy jedince je vyvolána potřeba, což je právě impuls pro dosažení uspokojení z návratu do této rovnováhy. Stav návratu jedince do psychické rovnováhy nazýváme uspokojením. Chování a jednání vede k uspokojení těchto potřeb a lze rozdělit na touhu, při které je pohnutka k uspokojení méně zřejmá a záměr, pokud je pohnutka k uspokojení zřejmá. Verbálním projevem této pohnutky je pak přání být v další příčce teorie lidských potřeb.

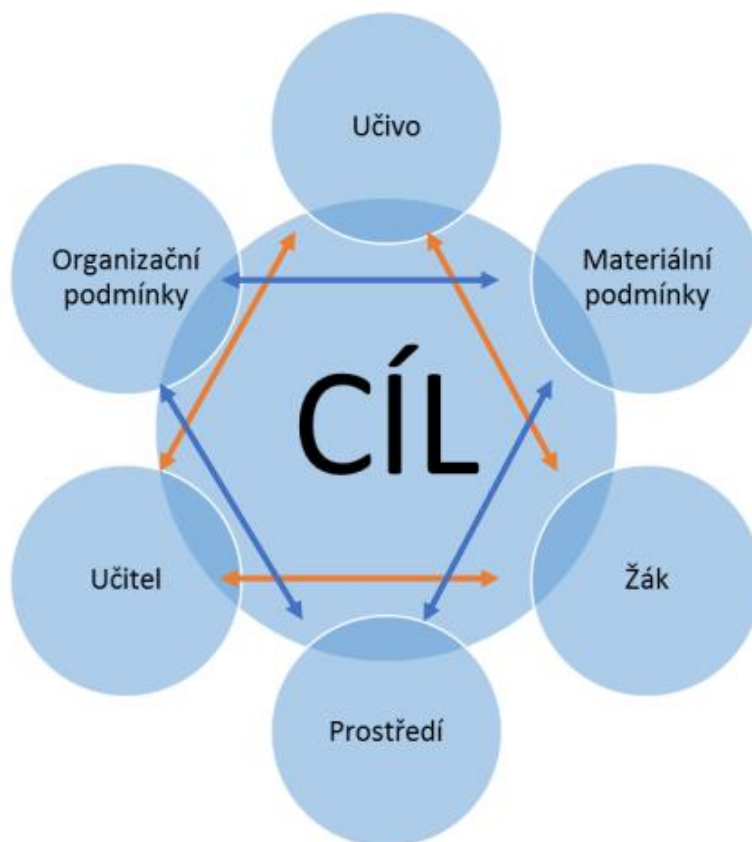
Tužilová (Tužilová, 2013 str. 3) popisuje, že základem výchovně-vzdělávacího procesu je tzv. didaktický trojúhelník, na jehož vrcholech stojí učitel jako ten, který poskytuje něco nového a žák, který nové informace přijímá a přeformulovává k pochopení. Učivo je bráno jako obsah toho, co je sdělováno a přijímáno. Jeho důležitou součástí je nastavení cíle, ke kterému výchovně vzdělávací proces směřuje, dále veškeré pomůcky, které jsou využity ke snadnějšímu pochopení problematiky a k využití možnosti multisenzoriálního přístupu, a obousměrná komunikace, která probíhá mezi učitelem a žákem.

Skalková vyjmenovává v knize *Obecná didaktika* (Skalková, 1999 str. 105) proces vyučování takto:

- 1) cíle procesu vyučování;
- 2) obsah (učivo);
- 3) součinnost učitele a žáka;
- 4) metody, organizační formy a didaktické prostředky, jichž se používá;
- 5) podmínky, za nich proces vyučování probíhá.

Vyučování tedy podle ní představuje druh specifický lidské činnosti, kdy působení vzájemných vztahů mezi těmito komponentami se projevuje v dynamice vyučovacího procesu. Žáci si pak pomocí zažitých procesů osvojují specificky

získané dispozice jako předpoklad pro lidskou činnost (zejména vědomosti, dovednosti, návyky a postoje), rozvíjejí své psychické procesy, stavy a vlastnosti.

Obrázek 3 Herbartův didaktický trojúhelník (Tužilová, 2013 str. 3)

3.1 Motivace učitele

S motivací žáků plně souvisí samotná motivace učitelů. Křeménková (Křeménková, 2010) uvádí, že k výkonu učitelské profese je motivace učitele velice důležitá, jak pro ně samotné a pro jejich kolegy, tak i pro již zmíněné žáky a úzce souvisí s jejich k jejich práci samotné. Když učitel vykonává kvalitnější práci, tak i žáci podávají lepší výkony. Učitelovo jednání a chování je aktivizováno kombinací vnitřní a vnější motivace. Příkladem vnitřní motivace učitele, může být zájem o obor, radost z vyučování nebo samotná potřeba předat informace dalším generacím.

Z příkladů vnější motivace můžeme uvést bonusové ohodnocení ze strany zaměstnavatele, které bývá bráno jako dlouhodobé hledisko, mezi krátkodobá hlediska můžeme zařadit například pochvalu od kolegů. Motivovaný učitel ke své práci přistupuje zodpovědněji, svědomitěji a více se zajímá i o samotnou motivaci u žáků. Ta ho tímto způsobem pohání k lepšímu výkonu své profese, a čím více se motivace učitele zvyšuje, tím vyšší jsou pro učitele i žáky samotné zisky. „Silnou motivací učitele může být identifikace s modelem skvělého učitele nebo také touha stát se ještě lepším“ (Čáp, 2007).

Pavelková (Pavelková, 2010) uvádí, že problém by však mohl nastat v případě, kdy by byl učitel byl příliš dominantní či nejistý. Taková situace může vést ke konfliktům s žáky, což by mohlo narušit výchovu žáků a klima třídy. Je možné se také u učitelů setkat s frustrací, jejímž nejsilnějším zdrojem je nuda projevující se během výuky u žáků v kombinaci s nezájmem o probíranou látku.

Výsledek procesu motivování je motivace žáka při výuce, na němž se podílí jednak žák sám, jednak učitel, rodiče, spolužáci. Učitel může ovlivňovat motivaci svých žáků mnoha způsoby.

Průcha uvádí, že jsou to tyto způsoby (Průcha, 2003 str. 128):

- 1) vytváření adekvátního obrazu o žácích;
- 2) učitelovo očekávání vůči žákům (Pygmalion-efekt, Golem-efekt);
- 3) probuzení poznávacích potřeb žáků (problémové úlohy);
- 4) probuzení sociálních potřeb žáků (sociální klima ve třídě);
- 5) probuzení výkonové motivace (sociální norma, individuální norma);
- 6) využití odměn a trestů;
- 7) eliminování pocitu nudy;
- 8) předcházení strachu ze školy, určitého předmětu, ze zkoušení.

Dle Pavelkové (Pavelková, 2002) může učitel motivaci žáka ovlivnit především prezentací učiva, organizační formou výuky a výběrem vhodné metody výuky pro dané téma. U každého žáka se je struktura potřeb individuální, tím vzniká citlivost na určitý typ iniciativ (popud k činnosti).

Učitel odborného výcviku by měl být vysílač a žáci jsou přijímači naladěnými na stejné příjmové frekvenci. Je nutné, aby byl zachován princip obousměrné komunikace. Na stanovování cílů není striktní zákon. Učitel odborného výcviku je nezastupitelný a přebírá řídicí roli. Dosažení přesně daného cíle je snaha oboustranná, motivace a způsob jakým cíle dosáhnout je daná pedagogickou invencí, citem vyučujícího. Cesta k předem vyčtenému cíli je skupinová, vzájemně komunikující. V odborné výchově je učitel odborného výcviku moderátorem teoretických znalosti v praktické aplikaci. Oproti teoretickým pedagogům má zažité i praktické vědomosti. Je známé, že proti jasně vymezeným cílům je nutné postavit cíle v obecné rovině. Pak existuje nejednoznačnost postupu, jak hodnotit takto konstruovaný cíl.

3.1.1 Vnitřní motivace žáka

Na kvalitu učení a úspěšnost ve škole má pozitivní dopad vnitřní motivace žáka. Žáci ve škole díky vnitřní motivaci vykazují vyšší kvalitu porozumění. Dále pochopení souvislostí s tématem, ale je zde i pozitivní dopad na paměťové pochody a na koncentraci a menší unavitelnost při učení.

Vnitřní motivace, je-li navozena, bývá velice stálá. Napomáhá kontinuální motivaci k učení i po skončení povinné školní docházky. Žáci s rozvinutou vnitřní motivací volí většinou i náročnější vzdělávací dráhu.

„V životě i ve škole jsme postaveni často do situace, že musíme provádět aktivity (učit se), které jsou pro jedince či společnost důležité, někdy je provádíme i z vlastní vůle (uvědomujeme si jejich smysl), ale nejsou pro nás osobně zajímavé“ (Pavelková, 2002).

3.1.2 Vnější motivace žáka

Různé podoby může mít vnější motivace žáka. Může to být např. pochvala za dobrou práci, dárek nebo peněžní ohodnocení produktivní práce žáka. Většinou má vnější motivace krátkodobou účinnost.

„Vnější regulace se vyznačuje takovým jednáním, jehož impulzem je jiná osoba, která člověku buď nabízí odměnu, nebo vzbuzuje strach z potrestání. Tato forma vnější regulace nedává prostor pro autodeterminaci. Jednání probíhá na základě vnější závislosti a ta je hlavním motivačním zdrojem regulace „(Mareš, 1996 str. 9).

4 Praktické vyučování

Pedagogický slovník (Průcha, 2003 str. 176) vysvětluje pojem praktické vyučování, které je součástí odborné přípravy ve středních odborných školách, učilištích a střední odborných učilištích, a na vysokých školách. Provádí se v něm spojení výuky s praxí, osvojování příslušných dovedností a schopností, které lze využívat v souvislosti vědomostí v praxi. Probíhá ve školách, školských zařízení a různých výrobních a obchodních organizacích.

Výuku zajišťuje učitel odborné výchovy nebo instruktor a provádí ho ve skupinách žáků. Základní vyučovací jednotkou je vyučovací den a vyučovací hodina, která trvá 60 minut.

Hlavní formy:

- 1) odborný výcvik;
- 2) cvičení;
- 3) učební a odborná (umělecká)praxe.

Těmto formám se práce bude věnovat v dalších oddílech.

4.1 Odborný výcvik

Dle Průchy (Průcha, 2003 str. 144) je jedním z hlavních forem praktického vyučování ve středních odborných školách, středních odborných učilištích a střediscích praktického vyučování. Spočívá ve zhotovení výrobků, výkonu služeb nebo prací, které mají materiální hodnotu.

„Obsahem odborného výcviku se rozumí didaktická soustava učiva - soustava poznatků a činností, které si má učeň v průběhu učební doby pod vedením mistra vlastní prací osvojit“ (Čadílek, 2005 str. 39).

4.2 Cvičení

Cvičení popisuje prof. Matějčka (Matějčka, 2022) jako praktickou část vyučovacího předmětu. Rozsah je stanoven v učebním plánu počtem týdenních vyučovacích hodin. Vyučování je prováděno v odborných učebnách školy učiteli odborných předmětů nebo učiteli praktického vyučování.

„Dle ustanovení § 26 zákona č. 561/2004 Sb. Vyučovací hodina odborného výcviku a odborné praxe trvá 60 minut. Rámcový vzdělávací program pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami může stanovit odlišnou délku vyučovacích hodin. V odůvodněných případech lze vyučovacích hodiny spojovat nebo dělit“ (CS, 2022).

4.3 Učební a odborná (umělecká)praxe.

Učební a odborná praxe (na uměleckých školách a v konzervatořích umělecká praxe) jsou jednou z forem praktického vyučování. Jejich cílem je, aby žáci získali praktické dovednosti, naučili se používat teoretické vědomosti při řešení konkrétních odborných problémů a situací a zejména, aby poznali reálné pracovní prostředí a podmínky. Školský zákon (ani příslušná vyhláška) nevymezuje rozdíl mezi učební a odbornou nebo uměleckou praxí. Předpokládá se, že jejich charakter vyplývá z

označení. Jako učební se zpravidla označuje praxe, která je pravidelnou součástí vyučování a s hodinovou dotací vymezenou v učebním plánu (v některých RVP je nezbytný minimální rozsah učební praxe uveden v poznámkách k rámcovému rozvržení obsahu vzdělávání). Obsahově koresponduje s teoretickým vyučováním a žáci si osvojují odborné dovednosti postupně. (Národní ústav pro vzdělávání, 2022).

5 Metody výuky

V Pedagogickém slovníku (Průcha, 2003 str. 287) se vyučovací metody charakterizují jako činnost učitele vedoucí žáka k dosažení stanovených vzdělávacích cílů. Z řečtiny methodos znamená postup neboli způsob vyučování.

Z hlediska didaktického jsou nejdůležitější metody podle Tužilové (Tužilová, 2013 str. 6):

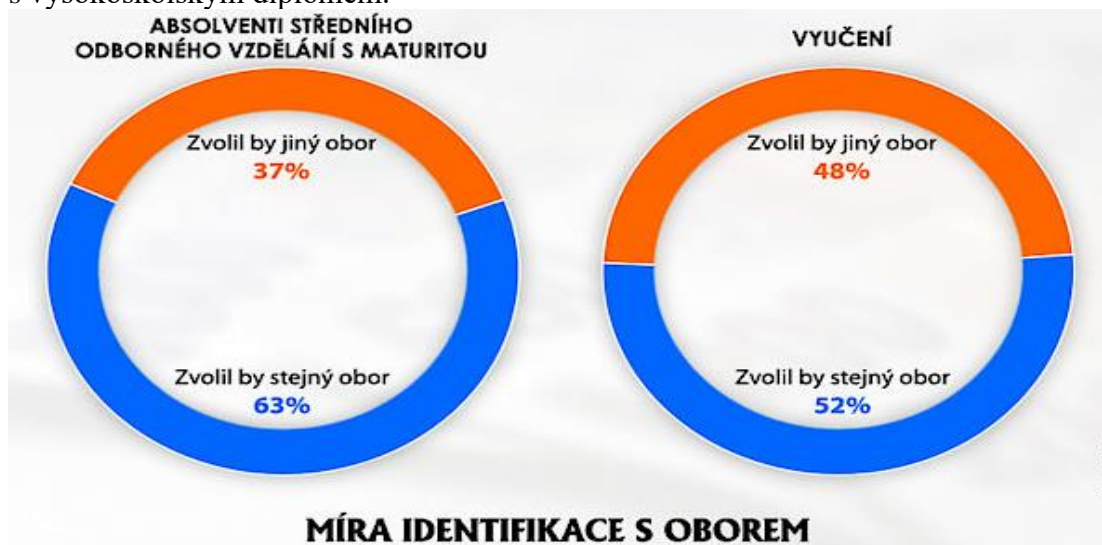
- 1) metoda slovní, založené na vnímání a chápání řeči posluchači
 - monologické = vysvětlování, výklad, přednáška, vyprávění
 - dialogické = rozhovor, dialog, diskuse, panelová diskuse, brainstorming, brainwriting;
 - metody písemných prací = písemná cvičení, kompozice - metody práce s učebnicí, knihou, textovým materiálem (zde učitel vede především ke stále větší pozornosti).
- 2) metoda názorně demonstrační, které uvádějí žáky do přímého styku s poznávanou skutečností, obohacují jejich představy, konkretizují abstraktní systém pojmů, podporují spojování poznávané skutečnosti s reálnou životní praxí
 - pozorování předmětů a jevů;
 - předvádění = předmětů, činností, pokusů, modelů;
 - demonstrace statických obrazů;
 - projekce statická a dynamická.
- 3) metoda praktické, kde základem poznání je přímá činnost žáků, přímý styk se skutečnými předměty a možnost manipulace s nimi
 - nácvik pohybových a pracovních dovedností;
 - laboratorní činnosti žáků = pracovní činnosti;
 - v dílnách, na pozemku;
 - grafické a výtvarné činnosti.

6 Zvyšování motivace a zájmu o obor

Nesmíme opomenout základní definici exponenciálního nárůstu vývoje v rámci jednotlivých oborů, které podléhají prudkým změnám v moderní postindustriální společnosti. Pokud technické vzdělání je v souladu s technickým vývojem, je nutné ho neustále inovovat. Je tedy nezbytné vyčlenit pro učitele prostor pro sebevzdělávání, například formou samostudia nebo stáží. Pokud je nutné dodržet zásadu uplatnění absolventů na trhu práce, je nutné zajistit pro učitele, a především pro učitele odborného výcviku možnost stáží u firem, možnost účasti na odborných konferencích a dalších aktivit související s podmínkou udržení profesní úrovně v daném oboru. Jedině takto připravený učitel odborného výcviku je schopen realizovat cíle výuky.

Motivace k učení je souhrn faktorů, ze kterých se skládá vlastní proces učení. Pojem motivace k učení se někdy převádí na psychický aparát, který vede a navádí učitele k určitému cíli. Motivováním se tedy rozumí momentální potřeba, aktualizovaná určitými situačními potřebami naproti tomu motivace je způsob chování charakterizovaný jako potřeba sama o sobě, jako chování trvalé a odpovídající osobnosti. Motivace je ovlivňována situačními podněty.

Motivace k učení souvisí s problematikou školství a vzdělanosti s fenoménem sociálních rizik. Míra vzdělanosti v oboru, žádaném trhem práce, snižuje riziko nezaměstnanosti. Někdy je používán termín, riziko nadbytečných, kteří více méně spadají do sociálních sítí státu zajišťující přežití. Motivace k učení je tedy dána i sociálně ekonomickými faktory neoliberální postmoderní společnosti, kde jedinec zodpovídá sám za sebe. Motivací k učení, a tady je neodmyslitelná funkce vedoucího učitele odborné výchovy, který by měl a má za úkol sledování trendů vývoje poptávky trhu s dlouhodobým výhledem a na druhé straně vytvářet v podvědomí studentů hrdost na obor a potlačit vyskytující se ve společnosti vjem podceňovat technické profese. Nedostatek technických pracovníků je základním problémem nejen České republiky, ale je to problém týkající se vyspělých zemí. Jako příklad lze uvést převis sociologů na trhu práce, kteří pracují v dělnických technických profesích s vysokoškolským diplomem.

Obrázek 4 Míra identifikace s oborem (novinky.cz, 2017).

Grafické znázornění míry identifikace s oborem zahrnuje vyučené žáky obecně, není vyspecifikován pro určitý obor. Přesto dává názornou představu o motivaci žáků k učení. Polovina žáků je ztotožněná s oborem a vycházejme z toho, že hrdość na obor je základním faktorem motivace k učení. Uvědomění si, že vzdělání není samoúčelné, že ovlivňuje sociální postavení jedince ve společnosti, je nutné zahrnout do výuky. Vzdělání je návratná investice.

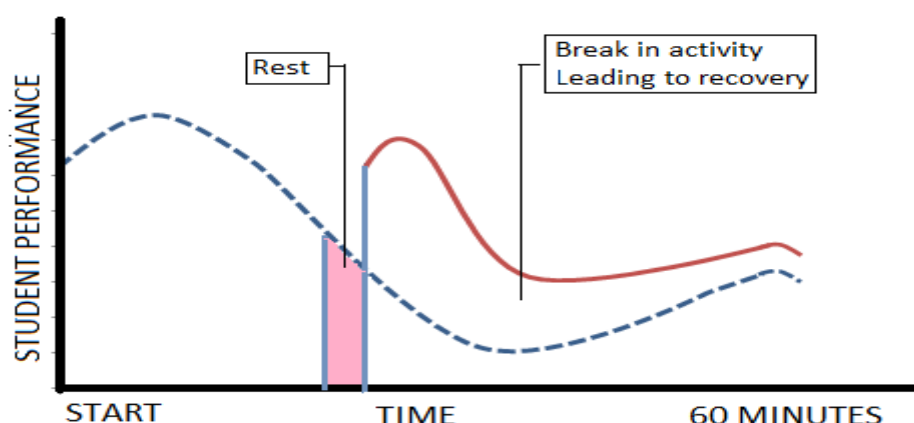
Vzbudit zájem žáka o vyučování je úkol, který vyžaduje značnou obratnost. Je nutné si stanovit, jak podnítit motiv k výkonu uspořádáním celého vyučování v technických oborech. Příliš snadné úkoly se stanou nudnými, příliš složité úkoly žáky přetěžují a snižují sebevědomí žáka vedoucí až k frustraci. Je tedy zřejmé, že střední stupeň obtížnosti je nutné při vyučování používat jako základní stupeň složitosti řešení určitého úkolu. Vlastní odborná výuka je pak tedy dána jednotlivými úkoly a skladba úkolů musí být v souladu s kurikulem odborného předmětu provázaného do školních vzdělávacích předmětů.

Optimální stupně obtížnosti se zpravidla výrazně odlišují u jednotlivých žáků. Je tedy nutné u žáků s menší mírou zdatnosti vytvořit takové podmínky, aby méně zdatnosti neznamenalo oslabení motivace žáka k učení. Pokud chceme s přihlédnutím k individuálním schopnostem žáků vytvořit spravedlivější prostředí, je nutné přistupovat k žákům individuálně nebo je rozdělit do skupin pro spravedlivější soutěžní situaci. Osvědčeným způsobem výuky je například organizace výuky, kdy žák s vyšší mírou zdatnosti vede žáka s nižší mírou zdatnosti a zastupuje pak v detailu řešení úkolu učitele odborné vyučování. Tento způsob organizace výuky je náchylný k šikaně, na druhé straně při správném dohledu učitele odborné výchovy posiluje sociální vztahy a týmovou práci.

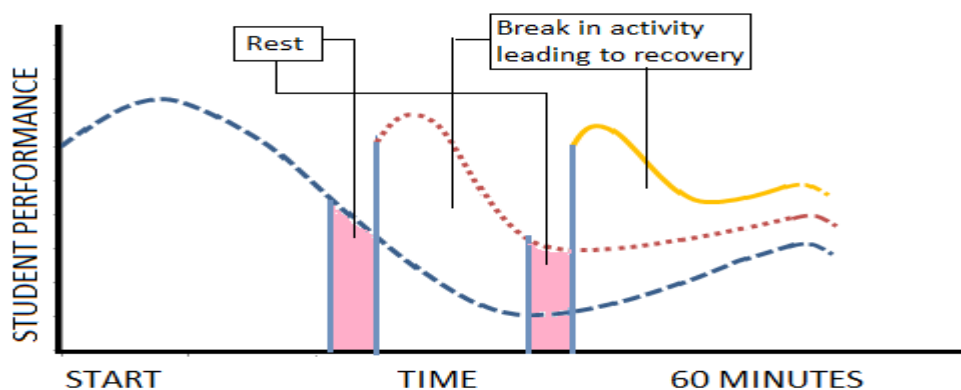
Pro uspořádání celého praktického vyučování je důležité, že žáci motivovaní k výkonu raději pracují v ucelených blocích výuky určených časovými úseky. Při motivování žáků je tedy nutné přistoupit k praktickým opatřením v organizaci výuky v členění následujících bodů:

- 1) Pokud žák má být motivován, pak úroveň náročnosti musí být přizpůsobena žákům, přičemž střední stupeň obtížnosti je nejvíce motivující. Nejedná se o snížení kvality výuky, jedná se o sestavení úkolů v posloupnosti a rozsahu, který je schopen žák zvládnout. Rozdrobení obtížnosti do menších celků pak dává studentovi možnost zvládnout i náročný celek v úplném rozsahu. Cesta k realizaci zapojení tedy vede k rozložení úkolu na jednotlivé bloky střední obtížnosti a při jejich zvládnutí pak žák získává jistotu při konkrétní práci v reálném prostředí.
- 2) Podchytit a udržovat záměrnou pozornost, vytvářet zážitky z úspěchu. Rozložení pozornosti v rámci šedesátiminutové vyučovací hodiny uvádí následující graf.

Decline-Recovery-Decline Graph

Obrázek 5 Časové rozložení pozornosti (Group, 2022)

Obrázek 6 Časové rozložení pozornosti s přestávkou (Group, 2022)

Přestávka (rest) vede k obnovení aktivity (leading to recovery). Doporučuje se zhruba dvacetiminutová zátěž pozornosti vedoucí k udržení pozornosti žáka. Je to jedno z mnoha doporučení, zabývající se technologií vyučování. Přestávka není v tomto případě myšlená v pojmu zažitém ve školství jako volno žáků. Je to umění vložit do výuky příklad z praxe, technický vtíp (Technical joke). Přes rozsáhlou odbornou literaturu, je toto umění přednášet vlastní pedagogovi a je jedním z velkých umění, jak podat technický problém, většinou velmi náročný na myšlení, logiku a především paměť.

- 3) Budit zvědavost a zájem. Vytváření zážitků z úspěchu je hluboce interním zážitkem každého odborníka. Když se povede úkol (Group, 2022), pak Vás práce baví. Součástí vytváření zážitků je organizace soutěží studentů škol mezi sebou. Není podstatné umístění, podstatným faktem je vlastní se zúčastnění soutěže a přípravy na tuto soutěž. Neopakovatelná atmosféra soutěže je dobrodružstvím, kde i prohra má svůj význam. Není důležité být první, důležité je najít odvahu se zúčastnit. Dobré umístění

v soutěži dává škole kredit kvality výuky, a kvalita výuky, přesně formulováno kvalita technické připravenosti žáků pro pracovní trh je základním postulátem školského zařízení.

Vyučující technických předpisů většinou pocházejí z praxe. Myšlení technika je konkrétní, je zvyklý na praktickou realizaci. Pokud pochází z praxe, pak mají návyky úlohu při formulování přání a pokynů až do nekompromisnosti. Je to jednoznačně způsob chování a myšlení vedoucí k realizaci důležitých a naléhavých úkolů. Praxe je vychovala při realizaci zakázek. Realizace zakázky je daná časovým harmonogramem a ekonomickým rozpočtem. Při řízení zakázky byli zvyklí postupovat nekompromisně a direktivně při činnostech souvisejících. Nejsou zatíženi klasickou učitelskou nemocí mentorováním (učitel se zvednutým ukazováčkem). Jsou zvyklí se stýkat s lidmi různé kvality, zkušeností a vzdělání. Neuznávají rozdílné společenské postavení, protože jsou zaměřeni na řešení praktických, konkrétních úkolů. Jsou zvyklí se samostatně rozhodovat s vědomím odpovědnosti za přijaté rozhodnutí. Oproti klasickým pedagogům jsou prakticky nezládnutelní v klasické školní struktuře zasloužilých učitelů. Jsou nesmiřitelní při prosazování svých nástrojů, pokud je považují za správné. Mají vysoce vyvinuté logické myšlení. Na rozdíl od učitelů teoretiků je jeho autorita založená na jeho vysoké odborné technické kvalifikaci. Technik, který přestoupí na učitelskou kariéru, by neměl, jak je zvyklý, považovat profesi učitele jako povolání, ale brát ho jako poslání v rámci, kterého předává svoje zkušenosti následné generaci technicky vzdělaných žáků. Slovo poslání, je bohužel v rámci učitelské profese společensky zprofanované v rámci České republiky.

Slovo poslání musíme zaměnit za jiný pojem. Existují tři zásadní periody v životě člověka. Období do 30-35 let, kdy sbírá poznatky a zkušenosti. Profesní nejúspěšnější kariéra je mezi 35 až 45 rokem života, kdy je také u technicky vzdělaných pracovníků evidované nejvyšší procento rozvodovosti z příčin zanedbání rodiny. Pak nastává období, kdy se zkušenosti stávají brzdou, a vstupuje do éry vizí technického pokroku. V tomto období pak nejčastěji přestupuje na dráhu učitele. Jedním z důvodů je i odchod ze stresu. Uvolňují si tak cestu k prohloubení vlastních znalostí a chutí. Budou polemizovat s publikem (žáky), které mu bude naslouchat. Není vděčnějšího publika než žáci technických oborů. Slovo poslání tak musíme zaměnit za schopnost přestoupit do nižší příjmové skupiny a věnovat se vlastní podstatě oboru.

Nelze tedy porovnat kariéru profesního pedagoga s kariérou technika ať už vysokoškoláka nebo absolventa průmyslovky či jiného oboru vzdělání. Proto chování profesního pedagoga a technicky vzdělaného odborníka ve školském prostředí je natolik rozdílné.

PRAKTICKÁ ČÁST

7 Vlastní šetření

7.1 Charakteristika místa šetření

Místo šetření

Akademie řemesel Praha-Střední škola technická, Zelený pruh 1294/52 Praha 4. Hlavní účel a předmět činnosti subjektu je vymezen zákonem 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a příslušnými prováděcími právními předpisy. Střední škola je součástí výchovně vzdělávací soustavy a je zařazena do sítě škol a školských zařízení ČR.

Subjekt je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou, jež vystupuje svým jménem a v právních vztazích nese odpovědnost z těchto vztahů plynoucí.

Střední škola je pod výše uvedeným názvem zapsána ve školském rejstříku rozhodnutím zřizovatele. Zřizovatelem je MHMP. Nabízí technické vzdělání v oborech zaměřených na stavebnictví, strojírenství, elektrotechniku a služby. Kromě kvalitní výuky potřebných teoretických znalostí škola klade důraz na získání náležitých odborných kompetencí využitelných v profesním životě.

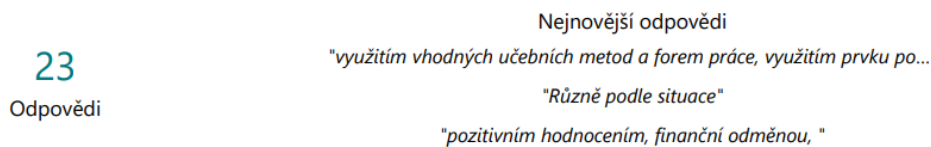
7.2 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření bylo realizováno v AŘP-SŠT, Zelený pruh formou online pomocí programu Microsoft Forms. Byly rozposlány dva dotazníky. Jeden pro pedagogy praktického a teoretického vyučování a druhý pro žáky oboru Mechanik instalátérských a elektrotechnických zařízení (MIEZ). Kód oboru 39-41L/02. Věkové rozpětí žáků 16-20 let. Na dotazník odpovídaly čtyři ročníky tohoto oboru. Nejdříve byl proveden předvýzkum obou dotazníků. Poté následovalo rozposlání dotazníků respondentům. Bylo využito nástroje Microsoft Forms, který umožňuje zpětně sbírat odpovědi a zapisovat je do grafů, viz Příloha. Odpovědi jsou čistě anonymní, a na anonymitu dotazníkového šetření byl kladen důraz.

7.3 Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření

Na dotazník pro žáky (dále jen DŽ) odpovědělo 44 respondentů a na dotazník pro učitele (dále jen DU) 23. Následovala komparativní analýza obou dotazníků:

1. Jak motivujete žáky

Obrázek 7 DU (vlastní zpracování, 2022)

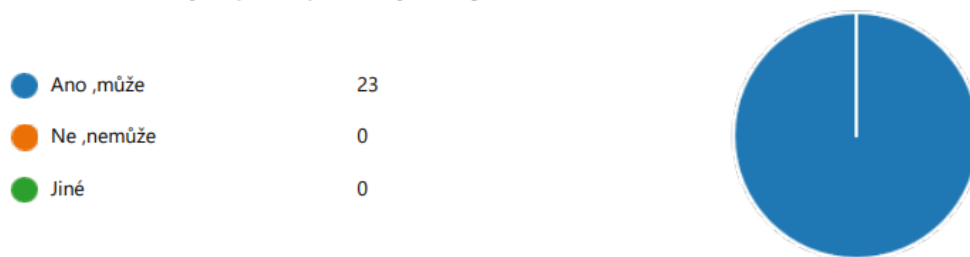
15. Máte podporu učitele, když se Vám nedaří (neúspěch při řešení úloh)

Obrázek 8 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 1 nejvíce podobných odpovědí bylo, příklady z praxe s ohodnocením pracovníka v oboru x DŽ 15 79% odpovědělo, že učitel jim pomáhá a mají v něm podporu. Žáci mají podporu od učitelů a učitel je motivuje.

2. Může učitel svým přístupem zvýšit zájem o obor

Obrázek 9 DU (vlastní zpracování, 2022)

6. Můj učitel odborného výcviku je více

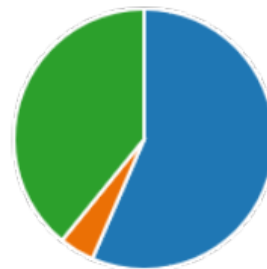

Obrázek 10 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 2 100% odpovědí ukazuje na odpověď ano, že může učitel svým přístupem zvýšit zájem o obor x DŽ 6 učitelé jsou podle žáků spíše neutrální. Z těchto odpovědí by měli učitelé víc být praktici.

3. Jaká je největší motivace v odborném výcviku

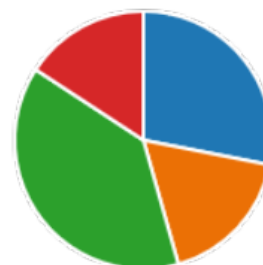
● finanční odměna	13
● výborná známka	1
● pochvala učitele, instruktora	9

Obrázek 11 DU (vlastní zpracování, 2022)

1. Mou největší motivací v odborném výcviku je

● finanční odměna	16
● výborná známka	10
● pochvala učitele, instruktora	22
● Jiné	9

Obrázek 12 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 3 Finanční odměnu udává 57% a pochvala učitele 39% respondentů x DŽ 1 39% je pro pochvalu učitele a pro finanční odměnu 28%. Z toho vyplývá, že pro žáky je největší odměnou pochvala učitele.

4. Nejraději pracuji

● S více žáky	1
● S malou skupinou žáků	21
● S jednotlivcem	1

Obrázek 13 DU (vlastní zpracování, 2022)

2. Nejraději pracuji

● v kolektivu spolužáků	24
● samostatně	8
● mezi dospělými	7
● Jiné	5

Obrázek 14 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU4 udává, že 91% by raději pracovalo s malou skupinou žáků x DŽ2 55% respondentů nejraději pracují v kolektivu spolužáků V těchto odpovědích se učitelé a žáci shodli. Malá skupina žáků (spolužáků) je preferovaná.

5. Proč si dle vašeho názoru žáci vybrali svůj obor

23
Odpovědi

Nejnovější odpovědi

"vzory v rodině, podobnost oboru se zájmy žáka, inklinace k technické..."

"podle rodičů, zájmu nebo finančního ohodnocení "

"vliv rodiny, exkurze na ZŠ, DOD na vybrané škole "

Obrázek 15 DU (vlastní zpracování, 2022)

3. Tento obor jsem si zvolil protože

● pracují v něm rodiče	6
● zajímá mě	23
● nevěděl jsem, co chci dělat	11
● Jiné	4

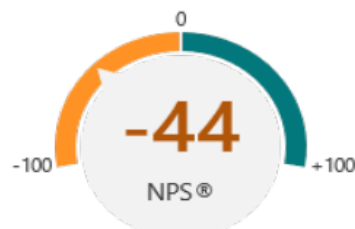

Obrázek 16 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 5 nejčastější odpověď na otázku byla rodina x DŽ 3 52% odpovědí zajímá obor, 25% nevěděl jsem co dělat a 14% žáků motivovali rodiče (rodina), kteří v oboru pracují. Žáci si volí obor, který je zajímá.

6. Na odborný výcvik chodí žáci

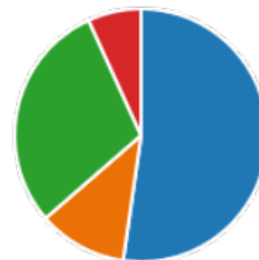
Propagátoři	1
Neutrální	11
Kritici	11

Obrázek 17 DU (vlastní zpracování, 2022)

4. Na praxi chodím

● rád, se zájmem	23
● protože musím	5
● protože mě to baví	13
● Jiné	3

Obrázek 18 DŽ (Samec, 2022)

DU 6 z grafu (viz. Obr. 17) je patrné, že žáci neradi chodí na odborný výcvik je x DŽ 4 52% chodí na praxi se zájmem a 11%, protože musím. Pedagogové jsou více skeptičtí, avšak žáci dle odpovědí chodí na odborný výcvik rádi.

7. Pracují vaši žáci po vyučení v oboru

23
Odpovědi

Nejnovější odpovědi
"záleží na relevantní zpětné vazbě od absolventů"
"tak 50 %"
"asi v 50%"

Obrázek 19 DU (vlastní zpracování, 2022)

5. V tomto oboru bych rád

● zůstal a pracoval	24
● ještě nevím	12
● chci dál studovat	6
● Jiné	2

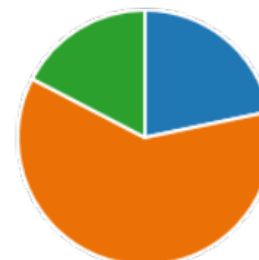

Obrázek 20 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 7 učitelé odhadují, že asi 50% žáků pracují po vyučení v oboru x DŽ 5 55%odpovědělo, že zůstanou v oboru. Žáci jsou správně namotivováni k danému oboru.

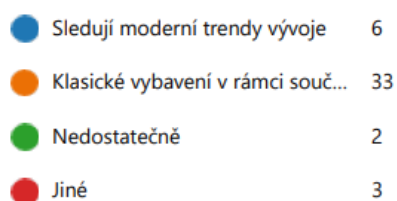
8. Jak jsou vybaveny prostory, v nichž probíhá praktická výuka

● Prostory sledují moderní trend... 5	5
● Klasické vybavení v rámci souč... 14	14
● Jiné 4	4

Obrázek 21 DU (vlastní zpracování, 2022)

7. Jak jsou vybaveny prostory, v nichž probíhá vaše praktická výuka

Obrázek 22 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 8 61% učitelů tvrdí, že prostory jsou vybaveny klasicky, 22% moderní trendy vývoje x DŽ 7 75% žáků si to také myslí. 14% sledují moderní trend vývoje. Z toho je zřejmé, že škola by měla více investovat do inovací prostorů pro praktickou výuku.

9. Jaké vlastnosti u učitele upřednostňujete

23
Odpovědi

Nejnovější odpovědi

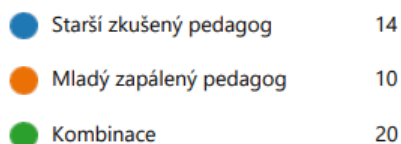
"odbornost, přirozenou autoritu, důslednost a zodpovědný přístup, sna..."

"nevím"

"Spravedlivost, flexibilitu, porozumění, "

Obrázek 23 DU (vlastní zpracování, 2022)

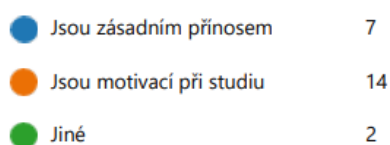
8. Jaké vlastnosti u svého učitele oceňujete, upřednostňujete

Obrázek 24 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 9 názor učitelů většinou převažuje ke zkušenosti a odbornosti učitele x DŽ 8 45% je pro kombinaci předchozích odpovědí a 32% pro staršího zkušeného pedagoga. Ideální vlastnost učitele je být zkušený, mít velkou odbornost a být ve středním věku.

10. Jsou odborné exkurze motivací ke studiu

Obrázek 25 DU (vlastní zpracování, 2022)

10. Jsou odborné exkurze motivací ke studiu

● Jsou zásadním přínosem	9
● Jsou motivací při studiu	21
● Nemají zásadní vliv	14

Obrázek 26 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 10 61% učitelů konstatuje, že jsou motivací při studiu a 30% zásadním přínosem x DŽ 10 48% žáků odpovědělo, že exkurze jsou motivací ke studiu, 32% nemají zásadní vliv. Odborné exkurze jsou velkým přínosem žáků ve studiu oboru.

11. Nabízí vaše škola zahraniční stáže?

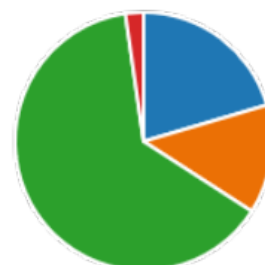
● Ano,nabízí	15
● Ne ,nenabízí	0
● Nevím o tom	7
● Nezajímá mě to	1

Obrázek 27 DU (vlastní zpracování, 2022)

11. Nabízí vaše škola zahraniční stáže

● Ano,nabízí	9
● Ne ,nenabízí	6
● Nevím o tom	28
● Nezajímá mě to	1

Obrázek 28 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 11 65% učitelů ví, že škola nabízí zahraniční stáže, ale 30%o nich neví x DŽ 11 64% žáků neví o možnosti jet na zahraniční stáž a jen 20%respondentů ví o nabídce. Škola by se měla více starat o informovanost učitelů i žáků.

12. Máte osobní cíl v oblasti profesního růstu

22
Odpovědi

★★★★☆
Průměrné hodnocení: 4.36

Obrázek 29 DU (vlastní zpracování, 2022)

17. Vnímáte pocit profesní hrdosti

● Ano	20
● Ne	3
● Nevím	20

Obrázek 30 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 12 průměrné hodnocení odpovědí je 4,36 z 5(81%), což znamená, že učitelé mají dost vysoký cíl v oblasti profesního růstu x DŽ 17 47% respondentů odpovědělo Ano a 47% odpovědělo Nevím. Je zde patrné, že učitel žáky vede k profesní hrdosti.

Obrázek 31 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

13. Ovládáte strategie na podporu motivace žáků

● Ano	19
● Ne	0
● Jiné	3

Obrázek 32 DU (vlastní zpracování, 2022)

DU 13 82 % respondentů odpovědělo Ano, že ovládá strategii na podporu motivace žáků x DŽ 12 u této odpovědi převazuje spíše lehký nadprůměr a je patrné, že dle žáků je učitel moc nepodporuje NPS 7. Učitelé znají strategii na podporu motivace žáků, ale učitelé jí používají jen zřídka.

14. Máte znalostí cíl v oblasti psychologie adoscelentů

22
Odpovědi

★★★★☆
Průměrné hodnocení: 4.09

Obrázek 33 DU (vlastní zpracování, 2022)

13. Máte pocit hrdosti na získané dovednosti

Obrázek 34 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 14 71 % uvedlo u této otázky hodnocení mezi 4-5 z 5. Učitelé mají znalostí cíl v oblasti psychologie adolescentů x DŽ 13 74 % respondentů odpovědělo Ano, mají pocit hrdosti na získané dovednosti. Žáci jsou po stránce psychické namotivováni, díky učitelským znalostem.

15. Jsou Vám známy principy autoevaluace při výkonu práce učitele

Obrázek 35 DU (vlastní zpracování, 2022)

16. Máte dostatek cílevědomosti pro dosažení svých cílů

Obrázek 36 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 15 dle NPS 18 převažuje názor, že učitelům jsou známy principy autoevaluace při výkonu práce učitele x DŽ 16 62 % uvedlo u této otázky hodnocení mezi 4-5. Průměrné hodnocení: 3,63 z 5. Zde je vidět, že principy autoevaluace znají jednak učitelé a pojem autoevaluace znají i žáci. Obě skupiny mají však ještě rezervy.

16. Máte dostatečnou materiální podporu při výuce praktických předmětů

Obrázek 37 DU (vlastní zpracování, 2022)

18. Vede Vás učitel k získání profesních znalostí způsobem, který Vás zaujme

Propagátoři	12
Neutrální	16
Kritici	15

Obrázek 38 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 16 41 % respondentů odpovědělo Ano a 41 % respondentů odpovědělo Ne. Dostatečnou materiální podporu při výuce praktických předmětů učitelé nemají x DŽ 18 žáci v odpovědi jsou dle NPS -7 pod průměrem. Je zde vidět, že nedostatečná materiálová podpora, která ovlivňuje profesní znalosti získané v praktickém vyučování.

17. Máte podporu od vedení školy

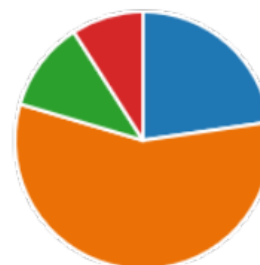
Ano	16
Ne	4
Jiné	2

Obrázek 39 DU (vlastní zpracování, 2022)

9. Jste informován o možnostech dalšího vzdělávání ve zvoleném oboru

Ano, jsem a předpokládám úč...	10
Ano jsem, ale o budoucnosti n...	25
Nejsem	5
Jsem a nechci se už dale učit	4

Obrázek 40 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 17 69 % respondentů odpovědělo Ano, mají podporu od vedení školy x DŽ 9 57 % respondentů odpovědělo Ano jsem, ale o budoucnosti nepřemýšlím. 24 % respondentů odpovědělo vzdělávání Ano, jsem a předpokládám účast na celoživotním.

Učitelé mají převážně podporu školy k dalšímu vzdělávání žákům. Nadpoloviční většina žáků chce se dál vzdělávat v oboru.

18. Máte koncept osobní motivační struktury

22

Odpovědi

Průměrné hodnocení: 3.86

Obrázek 41 DU (vlastní zpracování, 2022)

14. Vede Vás učitel k samostatnosti při praktické výuce

43

Odpovědi

Průměrné hodnocení: 4.49

Obrázek 42 DŽ (vlastní zpracování, 2022)

DU 18 76 % respondentů uvedlo u této otázky hodnocení mezi 4-5. Průměrné hodnocení: 3.86 z 5. Znamená to, že značná část učitelů má svůj koncept motivační struktury x DŽ 14 86 % žáků uvedlo u této otázky hodnocení mezi 4-5. Průměrné hodnocení: 4.49 z 5. Učitel vede žáky k samostatnosti při praktické výuce. Učitelé díky konceptu motivační struktury vedou žáky k samostatnosti v daném oboru.

8 Vlastní doporučení

Na základě zjištěných výsledků je zřejmé, že žáci potřebují podporu od učitelů, při jejich motivaci především v odborném růstu. Nedílnou součástí motivace je rozvíjení jak znalostí, tak dovednostních kompetencí žáků, což souvisí se seberealizací žáků a výchově odborníků pro trh práce. Uplatnění absolventů středního odborného vzdělávání na trhu práce souvisí s motivací žáků velmi úzce. Účelem vzdělávání na středních odborných učilištích je vychovat odborníky, kteří se na trhu práce uplatní. Jak vyplývá z dotazníkového šetření, žáci si většinou vyberou obor sami, protože je něčím zaujmul, nebo pokračují v tradici svých rodičů. Úloha tzv. „otevřených dveří“, akce, které pořádají školy pro nábor žáků, je zaujmout žáky představením jednotlivých oborů. Je to první krok adolescenta vycházejícího ze základní školy do světa dospělosti a nemalou roli při této akci hrají rodiče, kteří žáka doprovázejí. Je to první krok školy k tomu, jak motivovat v rámci představování prostředí školy nastupující školáky a nadchnout je ke studiu vybraného oboru. Na učiteli pak je, toto prvotní nadšení nezkat a dále je rozvíjet a pobízet žáka k dalšímu vzdělávání v daném oboru. Z dotazníku, který byl prováděn na vybraném vzorku žáků, pak lze usoudit, že dle názoru žáků by měl být učitel praktického vyučování spíše praktik, který má za sebou praxi v daném oboru u firem, nebo praxi jako osoba samostatně výdělečně činná, v dalším případě s podnikatelskou praxí. Ideální učitel by měl být zkušený, mít velkou odbornost a být ve středním věku. Ale tato idea není vždycky reálná. Další otázkou je rozvíjení osobnosti žáka a jeho motivací k danému oboru v rámci realizace exkurzemi nebo umístění žáků ve firmách, kde se žáci setkají s novou zkušeností, a to s finanční odměnou za vykonanou práci. Motivace ohodnocení žáka penězi, získání poznatku žáka, že za kvalitní znalosti a nabyté pracovní návyky se platí, je jednou ze základních motivací. Proto je žák vzděláván, aby obstál a osamostatnil se v ekonomickém slova smyslu.

Je si nutné přiznat, že ne vždy díky materiálové přípravě a vybavení dílen praktického vyučování může učitel probrat dané téma v tematickém plánu. Stáže i exkurze dávají možnost, jak zlepšit vyučování a více motivovat žáky pro obor. Inovací prostorů pro praktickou výuku s novými technologiemi je nutným přínosem pro kvalitní vzdělávání žáků. Díky autoevaluaci učitelé by se měli neustále vzdělávat a kontrolovat inovace v daném oboru. Vzdělávat se v daném konkrétním oboru bohužel nepostačuje. Učitel si musí prohlubovat znalosti i v oblastech psychologie adolescentů, moderních směrů pedagogiky a didaktiky. Tyto získané kompetence je nutné pak uplatnit při vlastní pedagogické činnosti. Z vlastních zkušeností mohou konstatovat, že občas nejde mít malou pracovní skupinu z důvodu individuálního přístupu ve výuce k jednotlivým žákům, ale tato varianta výuky je ideální. Tento poznatek výhody realizace výuky odborných předmětů v především v praktické výuce, a to práce v malých skupinách preferován i žáky. Ve větší skupině učitel nemůže cíleně a efektivně namotivovat žáky k pracovním činnostem. Důsledkem je, že žáci na praktické vyučování přestanou chodit a vymýšlejí si různé omluvy, proč se nemohli dostavit. Toto může být nebezpečí i pro učitele. Špatně namotivování žáci pak postrádají profesní hrdost. Učitel může žáky motivovat a ovlivnit jejich výkon v praktickém vyučování finanční odměnou za produktivní činnost, ale dle zjištění žáci více potřebují pochvalu učitele a kamarádké slovo než peníze. Ti nejvíce namotivování žáci pokračují v dalším studiu nebo v celoživotním vzdělávání. A toto je nejlepší vizitka učitele a odpověď na otázku „Má podíl učitel praktického

vyučování na zvyšování motivace a zájmu o obor?“ je jednoznačně daná. Učitel je základním realizátorem odborného vývoje žáka i ve smyslu jeho pohledu na svět, ve kterém s hrdostí na vlastní dovednosti a znalosti může obstát.

8.1 Metodika pro učitele

Učitel musí ovládat, jak motivovat žáky pomocí vhodných pedagogických postupů, aby žáci měli v něm oporu.

Učitel svým přístupem zvyšuje zájem o obor. V rámci sebevzdělávání je vhodné, aby absolvoval kurzy nebo školení v souladu s vývojem v oboru a tyto poznatky zařazovat do praktické výuky.

Učitel žáky musí během výuky umět pochválit, aby je motivoval. Za produktivní práci je vhodné vypsát finanční odměnu, která s pochvalou od učitele za odvedenou práci určitě žáky povzbudí a namotivuje.

Učitel by měl, pokud je to možné, pracovat s malou skupinou žáků. Žáci tak mají možnost se více zapojit do pracovní činnosti a nevznikají tak prostoje pozornosti žáků.

Žáci si většinou vybrali obor, protože je zaujmul a na učiteli je, aby v žácích zájem o obor prohluboval.

Učitel musí vést žáky, aby po ukončení studia pracovali ve svém oboru.

Učitel musí sledovat trendy moderní doby, vylepšovat nebo dávat návrhy na inovaci prostředí praktické výuce.

Ideální učitel, podle žáků, je zkušený s vysokou odborností a ideální věk učitele z pohledu žáků je mezi 30 až 50 lety.

Učitel musí být neustále informovaný od vedení školy o novinkách týkajících se možností stáží, ale týkajících se i dalších možnostech celoživotním vzdělávání.

Učitel musí vést žáky k profesní hrdosti svého oboru, ale přitom nepodceňovat další řemesla.

Učitel musí ovládat strategii na podporu motivace a důvěru žáků v úspěch v oboru.

Učitel se musí starat o materiálovou podporu. Nedostatečně vybavené pracoviště vede k horším profesním znalostem v praktickém vyučování.

Učitel musí vést žáky k samostatnosti i přes rizika, s tím související při vykonávané práci.

ZÁVĚR

Bakalářská práce na téma: „Podíl učitele praktického vyučování na zvyšování motivace a zájmu o obor“ se zabývala, zda učitel praktického vyučování může ovlivnit žáky v oblasti motivace a zvyšování zájmu o zvolený obor. V teoretické části byly využity informace z literárních zdrojů týkajících se motivace obecně, motivace ve škole a osobnosti učitele. V praktické části bylo provedeno dotazníkové šetření a na základě komparativní analýzy získaných dat byla zpracována metodika pro učitele. Dotazníkové šetření bylo provedeno na střední škole AŘP SŠT Zelený pruh v Praze. K dotazníku se vyjádřilo 44 žáků v oboru MIEZ, kód oboru 39-41L/02 a 23 pedagogů jak teoretického, tak praktického vyučování.

Provedený výzkum pomocí dotazníkového šetření dává jasné a zřetelné pohledy na otázku, zda má učitel praktického vyučování podíl na zvyšování motivace žáků a zájmu o obor. Žáci musejí být stále namotivováni, aby neztratili zájem o obor. Na učiteli je, aby si neustále zvyšovat kvalifikaci jak v oboru, tak v pedagogickém působení. Svým jednáním ve škole musí učitel vytvářet pro žáky vzor do další etapy jejich života. Jejich vzdělávání na škole může vylepšit exkurzemi, například do výrobních podniků, navštěvovat výstavy aj. Dále učitel může informovat žáky o stážích nebo praxích v podnicích a firmách. Toto vše vede k profesnímu namotivování žáků pro obor. Nejpodstatnější výsledkem učitelské profese je neustále motivovat k lepším výsledkům své žáky a podporovat žáky do budoucnosti v oblasti dalšího vzdělávání ke zvyšování kvalifikace či studium souvisejícího nebo nového oboru, vyžaduje-li to trh práce.

Je možné konstatovat, že práce je použitelná v praxi, jelikož z dotazníkového šetření vyplývá spousta inovací a nápadů pro učitele praktického vyučování.

Práce analyzuje školství v sekundárním vzdělávání (3. stupeň v mezinárodní klasifikaci ISCED) převážně pak praktické vyučování a motivaci učitelů a žáků. Následně byla vytvořena metodika pro učitele praktického vyučování, která vyplývá z výsledků dotazníku a kombinace teoretických a praktických znalostí. Metodika bude mít přínos nejen pro začínající, ale i zkušené učitele.

Na závěr se hodí citace, kde je pojednáno, jaké by školství mělo být. „Škola sama má být místo příjemné, vábící uvnitř i vně oči. Uvnitř budiž světlý, čistý pokoj, ozdobený všude obrazy, ať už jsou to obrazy znamenitých mužů, ať zeměpisné mapy, ať památky historických událostí nebo nějaké emblémy. Venku pak budiž u školy nejen volné místo k procházkám a společným hrám (poněvadž to se nesmí mládeži odpírat, jak ukážeme níže na příslušném místě), nýbrž i nějaká zahrada, do níž by byli časem pouštěni a naváděni těšit se pohledem na stromy, kvítí a byliny. Když se věc takto zařídí, je pravděpodobné, že děti budou chodit do škol s nemenší chutí, než chodí na jarmark, kde doufají uvidět a uslyšet vždy něco nového.“ J. A. Komenský (Komenský, 1958 str. 140).

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

MONOTEMATICKÉ PUBLIKACE

9 Bibliografie

- Alan, Josef. 1989. *Etapy života očima sociologie*. Praha : Panorama, 1989.
- Allan C. Ornstein, Daniel U. Levine. 2004. *Foundations of Education*. 9. Boston : CENGAGE Learning, 2004.
- Čadílek, Ing. Miroslav. 2005. *Didaktika praktického vyučování I* . Brno : Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, 2005.
- Čáp, Jan a Jiří Mareš. 2007. *Psychologie pro učitele*. 2. Praha : : Portál, 2007.
- Kolektiv autorů. 2019. *Začínající učitel*. 1. Praha : Národní institut pro další vzdělávání, 2019.
- Komenský, J.A. 1958. *Velká didaktika*. In: vybrané spisy Jana Amose Komenského. [překl.] český překlad. Praha : SPN, 1958. Sv. 1.
- Nakonečný, Milan. 1996. *Motivace lidského chování*. Praha : Academia, 1996.
- Pavelková, Isabella. 2010. *Nuda ve škole*. Praha : Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2010.
- Pavelková, Isabella,. 2002. *Motivace žáků k učení. Perspektivní orientace žáků a časový faktor*. Praha : PedF UK, 2002.
- PF, UJEP a. 2022. *Základy učitelské profese*. 30. 1 2022.
- Píšová, Michaela. 2010. *Učitel-expert*. 2010.
- Průcha, Jan. 1997. *Moderní pedagogika*. Praha : Portál, 1997.
- Průcha, Walterová, Mareš. 2003. *Pedagogický slovník*. : Portál, 2003.
- Skalková, J. 1999. *Obecná didaktika*. 1. Praha : ISV nakladatelství, 1999.
- Weenman, S. 1987. *On Becoming a Teacher: An Analysis of Initial Training*. Nijmegen : University of Nijmegen, 1987.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- CS, AION. 2022. zakonyprolidi.cz. 561/2004 Sb. Školský zákon. [Online] 18. 3 2022. [Citace: 18. 3 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>.
- Group, Valamis. 2022. www.valamis.com.translate.goog. *Learningcurve in lecture*. [Online]7.3.2022.[Citace:7.3.2022.]https://www.valamis.com.translate.goog/hub/learning_curve?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=sc.
- Křeménková, Lucie a Jan Sebastian Novotný. 2010. Profil motivační struktury. *resear-chgate.net*. [Online] 23. 11 2010. www.researchgate.net/publication/215826371.
- Mareš, J, Man, F., Prokešová, L. 1996. Autonomie žáka a rozvoj jeho osobnosti. [Online] 1996. <https://www.bing.com/search?q=Autonomie+%C5%BE%C3%A1ka+a+rozvoj+jeho+osobnosti.&form=ANNTH1&refid=180cf04aa44b469fbd094456f12fbf22>.
- Matějčka, Zdeněk. 2022. www.skolspec.cz. *kolspec.cz*. [Online] 3. 2 2022. [Citace: 3. 2 2022.] www.skolspec.cz/pro-uchazece/prakticke-vyucovani/.
- Národní ústav pro vzdělávání. 2022. Koncepce ŠVP. *Kurikulum S*. [Online] 2022. <http://www.nuv.cz/kurikulums/koncepce-svp>.
- Nešpor, Zdeněk R. 2018. Sociologická encyklopedie. [Online] 10. 11 2018. <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Motivace>.
- novinky.cz. 2017. *novinky.cz*. 13. 1. 2017, 15:24. [Online] 13.. 1. 2017. [Citace: 13. ,15:24. 1. 2017.] www.novinky.cz/veda-skoly/clanek/temer-polovina-vyucenych-by-nyni-zvolila-jiny-obor-40021264.
- Pavelková, Isabella,. 2002. *Motivace žáků k učení. Perspektivní orientace žáků a časový faktor*. Praha : PedF UK, 2002.
- PF, UJEP a. 2022. *Základy učitelské profese*. 30. 1 2022.
- Vlastní zpracování. 2022. Dotazník pro učitele. *Microsoft Forms*. [Online] 7. 3 2022. [Citace: 7. 3 2022.] <https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?lang=cs&origin=Off...>
- . 2022. Dotazník pro žáky . *Microsoft Forms*. [Online] 7. 3 2022. [Citace: 7. 3 2022.] https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?auth_pvr=OrgId&au...
- Tužilová, Petra. 2013. OBECNÁ DIDAKTIKA. *Podpora ZUŠ*. [Online] 2013. Zdroje%20k%20bakaláře/Obecna-didaktika.pdf.
- Weenman, S. 1987. *On Becoming a Teacher: An Analysis of Initial Training*. Nijmegen : University of Nijmegen, 1987.
- wikisofia.2017.www.wikisofia.wikisofia. [Online]6.2.2017. <https://wikisofia.cz/wiki/Motivace>.

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Obrázek 1 Nejčastější problémy profesního startu učitelů (Weenman, 1987)	12
Obrázek 2 Maslowova teorie lidských potřeb (Nakonečný, 1996)	16
Obrázek 3 Herbartův didaktický trojúhelník (Tužilová, 2013 str. 3)	17
Obrázek 4 Míra identifikace s oborem (novinky.cz, 2017).	23
Obrázek 5 Časové rozložení pozornosti (Group, 2022)	25
Obrázek 6 Časové rozložení pozornosti s přestávkou (Group, 2022)	25
Obrázek 7 DU (vlastní zpracování, 2022)	28
Obrázek 8 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	28
Obrázek 9 DU (vlastní zpracování, 2022)	28
Obrázek 10 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	28
Obrázek 11 DU (vlastní zpracování, 2022)	29
Obrázek 12 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	29
Obrázek 13 DU (vlastní zpracování, 2022)	29
Obrázek 14 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	30
Obrázek 15 DU (vlastní zpracování, 2022)	30
Obrázek 16 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	30
Obrázek 17 DU (vlastní zpracování, 2022)	30
Obrázek 18 DŽ (Samec, 2022)	31
Obrázek 19 DU (vlastní zpracování, 2022)	31
Obrázek 20 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	31
Obrázek 21 DU (vlastní zpracování, 2022)	31
Obrázek 22 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	32
Obrázek 23 DU (vlastní zpracování, 2022)	32
Obrázek 24 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	32
Obrázek 25 DU (vlastní zpracování, 2022)	32
Obrázek 26 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	33
Obrázek 27 DU (vlastní zpracování, 2022)	33
Obrázek 28 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	33
Obrázek 29 DU (vlastní zpracování, 2022)	33
Obrázek 30 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	34
Obrázek 31 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	34
Obrázek 32 DU (vlastní zpracování, 2022)	34
Obrázek 33 DU (vlastní zpracování, 2022)	34
Obrázek 34 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	35
Obrázek 35 DU (vlastní zpracování, 2022)	35
Obrázek 36 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	35
Obrázek 37 DU (vlastní zpracování, 2022)	35
Obrázek 38 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	36
Obrázek 39 DU (vlastní zpracování, 2022)	36
Obrázek 40 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	36
Obrázek 41 DU (vlastní zpracování, 2022)	37
Obrázek 42 DŽ (vlastní zpracování, 2022).....	37

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Dotazník pro učitele

Příloha 2: Dotazník pro žáky

Příloha 3: Odpovědi na dotazník učitelé

Příloha 4: Odpovědi na dotazník žáci

